

Waar we gaan is nacht

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Tracey Rose Peyton

Waar we gaan is nacht

Vertaald uit het Engels
door Linda Broeder

Ambo|Anthos
Amsterdam

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978 90 263 6226 2

© 2023 Tracey Rose Peyton

© 2024 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos
uitgevers, Amsterdam en Linda Broeder

Het lied op p. 326-327 is afkomstig uit W.E.B. Du Bois,
De ziel van zwart Amerika, vertaald door Jabik Veenbaas,

Uitgeverij Noordboek, Gorredijk, 2022

Oorspronkelijke titel *Night Wherever We Go*

Oorspronkelijke uitgever Ecco,

an imprint of HarperCollinsPublishers

Omslagontwerp Margo Togni op basis van

het ontwerp van Vivian Lopez Rowe

Omslagillustratie © Vivian Lopez Rowe

Foto auteur © David Katzinger

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

1

Voor het aankomende jaar onzes Heren voorspelde de *Boerenalmanak* van 1852 vier verduisteringen, drie van de maan, één van de zon. Er stond niets in over stortregens. Geen voorspellingen over modderige velden of katoenstengels die zo plat geregend en met water doordrenkt waren dat de bollen de grond schampten.

Tegen de tijd dat de hete Texaanse zon haar rentree maakte en haar felle, nietsontziende licht op ze liet neerschijnen, was het veel te laat. De katoen wilde niet rijpen maar besloot ter plekke weg te rotten en de bollen weigerden open te gaan. In plaats van de witte, wollige koppen die zo gewild waren, produceerden ze een muffe schimmelgeur die weken in de lucht bleef hangen.

De dag dat ons werd bevolen het veld vrij te maken, baden we om een koude noordenwind, die gruwelijke, gierende wind die ons de stuipen op het lijf had gejaagd tijdens onze eerste winter in dit vreemde land. Maar we wisten wel beter. Het weer in Texas had een geheel eigen karakter en we hadden nog niet ontdekt welke goden het gehoorzaamde.

Zonder ploeg hadden we geen andere keuze dan het veld

met de hand te ruimen. We togen er met pikhouwelen naartoe, groeven de wortels uit en staken lapje voor lapje in brand. Je moest uitkijken dat je niet te dichtbij kwam en de richting en beweging van het opblazende vuur onderschatte. Zo brachten we de dag door, terugdeinzend voor de ene na de andere vlammenzee, met onze lange rokken opgehesen terwijl zwarte rookpluimen de hemel verduisterden.

De rook bleef tot lang na zonsondergang hangen. Toen we later die avond de slaap van ons afschudden en van onze bobbelige beddenzak opstonden om door de kieren van de houten hut naar buiten te gluren, hing de rook er nog steeds. Al die tijd discussieerden we over de vraag of we wel een heimelijke samenkomst moesten houden. Er werd veel geklaagd en gemopperd over vermoeide armen en benen, over slechte lucht en dreigende mist, over jankende honden, hongerige wolven en kwade geesten die op de loer lagen. Maar niemand wilde buitengesloten worden.

We verwijderden het mos en de lappen die in de kieren en spleten zaten gepropt, maar zelfs toen konden we niet veel zien. Alles leek donker en stil. Verderop stak een slordige rij schuine bijgebouwen als scheve tanden uit de grond. De heldere maan hoog aan de hemel veranderde ze in monsterlijke schaduwen, donkere vormen waar we lang naar staarden tot we zeker wisten dat er niets bewoog.

De wind roerde zich en we hoorden de wild zwiepende takken van halfdode bomen vlak achter de boerderij, de knobbelige uitlopers die de hele nacht klapperden. We luisterden of we nog meer hoorden, honden, wolven, enig teken van de Lucy's.

Tegenover de bijgebouwen stond het huis van de Lucy's, een brede, dubbele houten hut, bijna drie keer zo groot als de onze. Vanuit onze deuropening was slechts een klein deel van hun

huis te zien, maar dat was net genoeg om te peilen of ze sliepen aan de hand van de inktzwarte weerspiegeling van hun ruiten, de afwezigheid van haardlicht dat tussen de muren van de hut naar buiten sijpelde.

De Lucy's vonden het niet fijn als we 's avonds nog buiten waren. Vaak dreigden ze ons na het donker op te sluiten. We vermoedden dat alleen de angst voor brand hen daarvan weerhield. Verbrand bezit stond immers gelijk aan geen bezit.

Een korte opmerking over de Lucy's, als het dan toch moet. De meesten kenden hen als de familie Harlow, meester Charles en meesteres Lizzie uit Liberty County, Georgia. Of eigenlijk kwam zij uit Liberty County, Georgia en was hij een van de velen die schijnbaar zonder verleden naar het Texaanse platteland was gekomen, in de hoop dat het land hem een verborgen fortuin zou opleveren waarop hij recht meende te hebben. Maar voor ons waren ze gewoon de Lucy's, soms juffrouw of mevrouw, meneer of meester, maar meestal gewoon Lucy, duivelsgebreed, de kinderen van Lucifer op de meest ellendige plaats die de meesten van ons ooit hadden gekend.

Een voor een slopen we de hut uit en de hoek om, en nog verder, voorbij de erfgrans van de Lucy's. We waren met zijn zessen en sjokten op een rij het bos in. Junie ging voorop, gevolgd door Patience, Lulu, Alice en Serah, met Nan, de oudste, als hekkensluiter. We slopen dieper het bos van dode bomen in, de grote eiken en iepen ontdaan van hun bast, in verschillende stadia van vermolming. Dit zou het makkelijker moeten maken om het land te ontginnen, maar het leek ons volkomen onnatuurlijk, nog een teken dat het land van de doden misschien niet op de zeebodem lag zoals we eerder dachten, maar zich ergens vlakbij bevond, in een naburige county in Texas.

Toen wij een wij werden, was de staat Texas nog nieuw, pas een paar jaar lid van de Unie. Navarro County stond bekend als een land van graan dat droomde van katoen. Mais was een veiligere keuze, maar mannen als meneer Lucy kwamen naar Texas met katoen in hun hoofd en sleepten ons mee om er zeker van te zijn dat het land zou renderen. Hij had eerder pech gehad, wisten we van Junie, aangezien zij het langst bij de Lucy's was. Ze had al voor mevrouw Lucy gewerkt voordat die mevrouw Lucy was geworden en Junie had meegesleurd naar Wilkes County, Georgia, waar ze het ene na het andere uitgeputte veld moest bewerken terwijl de schulden van het echtpaar alsmaar stegen. Ze vertelde ons hoe ze in het holst van de nacht hun biezen hadden gepakt om te ontkomen aan de boze schuldeisers die het kleine beetje wat ze nog hadden in beslag dreigden te nemen. Meneer Lucy had toen niet meer op zijn naam staan dan twaalf hectaren waardeloze grond en drie slaven. Ze gingen op weg in twee wagens die tot de nok gevuld waren met meubels, kleding, serviesgoed en zaden. De Lucy's maakten de hele tijd ruzie en hun twee kleine kinderen jankten en krijsten. Harlow ging maar door over een visioen van God, over een land van overvloed, terwijl zijn vrouw hem een dwaas met dwaze manieren noemde, haar toon steeds feller met elke modderpoel, elke storm, elke kolkende rivier van vuil water. God zou hen gunstig gezind zijn, verzekerde Harlow haar. Maar toen hun twee mannelijke slaven in beslag werden genomen en vastgehouden op het handelskantoor in New Orleans wegens openstaande schulden, vroeg Junie zich af of Lizzie toch niet gelijk had gehad. Ze wist dat zij alleen aan de kooi van de slavenhandelaar was ontkomen omdat ze op papier van Lizzie was, een

slaaf die door Lizzies kinderen zou worden geërfd.

Junie vertelde ons niet veel over de twee mannen die in beslag waren genomen, of het vrienden of verwanten waren, en of dat de reden was dat ze niet meer voor mevrouw Lizzie in het huis werkte. In plaats daarvan vertelde ze ons over de herberg in New Orleans waar ze een paar nachten hadden verbleven. Dat ze buiten op het trapje voor de keuken een kom kale rijst had zitten eten, terwijl de stemmen van de drinkende en feestvierende mannen tot in de steeg doorklonken. Dat ze Harlows stem had proberen te onderscheiden, om te horen hoe hij de twee mannen wilde terugkrijgen en hoelang dat zou gaan duren. Hij zat aan een tafel een paar meter van de deur bier te drinken met zijn oom Pappy, een handelaar uit Louisiana. Ze vroeg zich af hoelang Pappy zou blijven opscheppen voordat hij aanbood Harlows schuld te betalen, maar dat aanbod bleef uit. In plaats daarvan zei Pappy hem opnieuw te beginnen. Investeer wat je nog over hebt in vrouwen. Die zijn goedkoper dan mannen en veelzijdiger, kunnen niet alleen een ploeg trekken en land bewerken, maar ook koken en schoonmaken. En het beste van alles is dat ze zich kunnen voortplanten, waardoor de winst van de meester jaar na jaar toeneemt met elk kind dat wordt geboren. ‘Maar pas op met het gebruiken van je eigen zaad, jongen,’ waarschuwde de man. ‘Daarginds heb je ’n sterkere soort nodig, en halfbloedjes mogen hier dan wel veel geld opbrengen, buiten Orleans krijg je er nog geen twee stuivers voor.’

Op de veilingen in Louisiana stelde Harlow ieder van ons dezelfde vragen. Hadden we al eerder kinderen gebaard? Hoeveel? En hadden die kinderen het overleefd? In de achterkamer-tjes van de veilinghuizen, waar ze jurken ophesen tot aan de nek, in borsten knepen, heupen beklopten en tanden bekeken,

werden er nog meer vragen gesteld over de geschiedenis van onze baarmoeder. Onze vorige eigenaren of de tussenpersonen die voor hen onderhandelden kregen vragen over onze gezondheid. Waren we vrij van geslachtsziekten en tumoren? Waren we aantoonbaar gezond en kon een arts dit bevestigen? Harlow werd geplaagd omdat hij per se een officiële doktersverklaring wilde, terwijl de rest van de plantage-eigenaren beweerden dat ze een slavenlichaam konden lezen als een boek, dat ze met hun wazige ogen en groezelige, eeltige handen alles konden vaststellen wat ze moesten weten.

Alice, Serah en Lulu werden daar gekocht, net als Patience en haar jonge zoon Silas. Nan, die al voor de oorlog met Mexico in Texas was aangekomen, werd in Houston aangeschaft. Te oud om mee te fokken, werd hem verteld, maar een goede kokkin en medicijnvrouw, die hij nodig zou hebben in het wilde binnenland, waar de grond beter maar ook afgelegen zou zijn.

Maar net als wij bleek de grond weerbarstig. Niets groeide goed of bestendig onder de onverbiddelijke zon. De katoenknoppen vielen van de planten voordat de bollen volgroeid waren, of ze rotten weg door een overvloed aan regen. De vroeg geplante mais overleefde, terwijl de late mais verdorde. En tot dusver had nog geen van ons een nieuw kind gebaard.

We haastten ons dieper het bos in, ontweken broze takken en zwermen muggen terwijl we luisterden of we slangen of wolven hoorden, en we vertraagden pas toen we het levende deel van het bos bereikten, waar het gras en mos onze voetstappen dempten en de dikke groene bladeren ons dekking boden. Het was hier donkerder, waardoor we slechter konden zien maar

ook slechter te zien waren, en er hing een verfrissende koelte die langs onze nek en voeten streek. Na een lange dag van drukkende hitte bracht de koelte onze liederen naar boven, liet ons zachtjes zingen, liederen uit het bidhuisje, liederen die ons een goed gevoel gaven, liederen die we al kenden voordat we naar deze plek waren gekomen.

Voor ieder van ons waren de liederen weer anders, omdat al onze voorheens anders waren, en soms was het te veel werk om ze te ontwarren. We leenden en stalen over en weer, gooiden al onze voorheens op een hoop en maakten ze beschikbaar voor ons allemaal. Zij die zich haar vader niet kon herinneren, mocht de herinnering aan de mijne lenen. Vertel eens over je moeder, zou een van ons vragen, wat ze voor je zong voor het slapengaan, hoe ze je haar vlocht, wat voor jurk ze voor je maakte om naar de kerk te dragen, wat voor snoep ze je gaf als niets anders je kon troosten. Maar natuurlijk hield iedere vrouw ook dingen achter, dingen die ze te waardevol vond om op de hoop te gooien, of juist het tegenovergestelde, dingen die de hele boel zouden bederven.

Uiteindelijk stopten we bij De Boom, een grote, gespleten eik die twee kanten op groeide. De ene kant reikte naar de hemel, de andere kant strekte zich laag en breed uit, alsof hij de zee probeerde te bereiken.

Voordat de samenkomst van start kon gaan, moest er nog een kleine kwestie worden afgehandeld. Serah wist inmiddels wel hoe het in zijn werk ging. Ze plofte neer op de grond terwijl de andere vrouwen verspreid om haar heen gingen zitten, sommigen op hun knieën, anderen in de boom. Het was belangrijk

dat hun hoofden zich allemaal hoger bevonden dan het hare, een duidelijk teken van haar schuld.

Serah liet een blaadje tussen haar vingers rondgaan, met een geofende lege uitdrukking op haar gezicht, terwijl ze luisterde naar wat ze precies had misdaan. Ja, ze zat weer ‘in de problemen’, niet zozeer omdat ze een herrieschopper was – dat was meer Alice’ terrein, wist Serah maar al te goed – maar meer omdat ze met haar bijna zeventien jaar de jongste was en nog niet goed wist hoe de wereld werkte. Ze begreep nog niet hoe ze met witte mensen en hun vragen moest omgaan, en dat wat er werd gezegd vaak maar weinig te maken had met wat er werkelijk werd gevraagd of verzocht.

Nan, de oudste van de groep, zette een emmer voor Serahs voeten neer en keerde hem met haar wandelstok ondersteboven. Dit was het teken dat ze veilig konden praten, dat de emmer het geluid zou opvangen en hun gesprekken onder de nachtelijke hemel verborgen zou houden.

‘Ik snap nog steeds niet waarom je je mond open heb getrokken,’ begon Nan.

‘Dat heb ik niet. Ze vroeg ernaar,’ zei Serah.

‘Je had kunnen zeggen dat je van niks wist. Waarom deed je dat niet?’

Serah hield het blaadje stil. Ze hoorde het ongeduld in de stem van de oude vrouw, kon zich al voorstellen hoe er weer rimpels van ergernis in haar voorhoofd zouden ontstaan. Ze vond het vreselijk om daarvan de oorzaak te zijn. Ze respecteerde Nan. Ze wilde niet het soort nutteloze vrouw zijn aan wie Nan een hekel had, want Nan was zo’n vrouw die bijna alles kon. Vrijwel elke boerderij had er wel eentje. Nan kon niet alleen koken en naaien, maar ook een ploeg trekken, een boom vellen, baby’s halen en medicijnen maken, en daarom had ze

weinig medelijden met gezonde jonge meisjes als Serah die nauwelijks water konden halen. ‘Omdat Lucy in ’n rotbui was en met ’n pook naar me stond te zwaaien. Je weet hoe ze kan wezen.’

Er brak een half onderdrukt gegiechel uit in de groep.

‘Oké dames, wat zeggen jullie ervan?’ vroeg Nan om hen de ruimte te geven iets op te merken, maar de rest van de groep gaapte alleen maar en wuifde met hun hand, wilde gewoon klaar zijn met het hele gedoe.

‘We hebben ’t nog niet over straf gehad,’ zei Alice, de enige vrouw die een belang had in deze zaak. Alice was degene die de bewuste overtreding had begaan en de Lucy’s hadden haar daar al voor gestraft. Ze had een stuk spek uit het rookhok van de Lucy’s gestolen en in paniek onder het trapje van het kookhuis verstopt. Serah had dit verklapt. Als jongste van de groep kon ze nog weleens een verkeerde keuze maken zonder precies te begrijpen waarom die verkeerd was.

‘Oké, oké,’ zei Nan. Ze gebaarde dat Junie haar de kleine zak maiskorrels moest geven die ze had meegedragen, waarna ze die naast de emmer op de grond leeggooid. ‘Goed dan, als straf moet je elke losse maiskorrel oprapen.’ Nan pakte de emmer op. ‘Zie je dit?’ vroeg ze terwijl ze met haar vingers over een knoest in het hout streek. ‘Tot hier moet ’t komen. Anders weten we dat je nog niet klaar ben en sturen we je terug. Maar hoe langer de korrels op de grond liggen, hoe moeilijker ’t wordt. Binnen de kortste keren komen de muizen en eekhoorns.’

Alice floot tussen haar tanden.

‘Wat nou weer, Alice?’ zei Nan.

‘Da’s de makkelijkste. Ze moet de moeilijkste krijgen. Iets kleiner, zoals rijst of sesamzaad.’

‘Heb je hier ergens rijst of sesamzaad gezien dan?’

‘Nee, maar in Carolina...’

‘Zie ’t er hier uit als Carolina?’

‘Laat d’r dan op z’n minst eerst erin knielen,’ zei Alice.

Het kleine vlammetje van woede dat Serah had onderdrukt dreigde op te laaien. Haar gezicht begon te gloeien en er schoot een bitse belediging door haar hoofd.

‘Ach, hou toch je mond, Alice,’ zei Junie vanaf haar plek onder de boom.

‘Let maar niet op haar,’ fluisterde Nan tegen Serah terwijl ze even in haar schouder kneep.

Serah knikte en kroop dichterbij de berg grijze korrels, donkerder dan de normale, lichtgele kleur door het teren van gisteren. In dit land stopten ze de mais niet kaal in de grond. De korrels werden geweekt in een mengsel van heet water en kleverige zwarte teer en vervolgens in de zon te drogen gelegd, in de hoop dat de eekhoorns en wasberen ze niet opaten voordat ze konden kiemen.

Ze kon het teer ruiken terwijl ze sneller begon te rapen, met haar gezicht boven de emmer, vreemd gekalmeerd door het zacht tikkende geluid van de korrels die de bodem raakten. Ze voelde dat Alice toekeek, met haar armen over elkaar, terwijl de rest van de vrouwen onderling kletsten en de kwestie al achter zich hadden gelaten. Ze wist dat Alice zich soms kon ‘wentelen in haar ellende’, zoals de vrouwen het noemden. Die neiging had iedereen weleens, maar Alice was zo iemand die dat gevoel omarmde, er energie van kreeg. En als Serah iets wist over hoe je het beste met zulke mensen kon omgaan, dan was het wel dat je dit voorzichtig moest aanpakken.

Het pad naar een ‘wij’ liep duidelijk niet over rozen. De zon van Texas voelde voor ieder van ons anders. Het dreef ons een tijd tot waanzin, en die waanzin kende vele namen: heimwee, verdriet, drapetomanie. Het waren niet alleen de omstandigheden die ons samenbrachten. In sommige opzichten bestonden er meer verschillen dan overeenkomsten tussen ons. Niemand had dezelfde leeftijd of was op dezelfde plek geboren. Sommigen van ons kenden de mensen die ons hadden gebaard en sommigen niet. Sommigen van ons waren als christen geboren, anderen werden het via een omweg, of helemaal niet. Sommigen van ons deden aan *hoodoo* en praktische magie, anderen bleven daar ver bij uit de buurt. Sommigen van ons hadden kinderen gebaard en verloren, terwijl anderen nog vrijwel maagd waren. We waren met elkaar verbonden door wat vrouwen zoals wij met elkaar verbindt. Dat maakt mensen vaak nog geen familie. Het maakt dat ze zich opgesloten voelen. En dat kan ze haatdragend maken naar elkaar, tenzij die haat wordt omgebogen en ingezet voor iets heel anders.

De anderen begonnen al zonder op Serah, Nan of Alice te wachten. Serah hoorde hen bidden aan de andere kant van de boom. Er was iemand aan het zingen, een hese, langgerekte hymne die klonk als een treurzang, meer trilling dan lied.

En zo ging het verder, diep en dreunend, tot Nan de emmer controleerde en de maiskorrels weer in de zak leegde. Ze bond de zak dicht en overhandigde hem aan Alice. Toen bracht ze de emmer naar de zingende vrouwen, waar ze hem in hun midden neerzette en omkeerde. Serah en Alice volgden haar en sloten aan in de kring.

Nan liep de kring rond en stipte olie op voorhoofden terwijl het gezang luider werd. De trilling werd zo sterk dat het voelde alsof de groep erin werd meegezogen, gewichtloos werd, wiegend en deinend, als bladeren in een stevige wind. Junie stapte naar het midden en de vrouwen pakten elkaars hand en sloten de kring.

Serah keek toe terwijl de vrouw tolde, danste en huilde. Maanlicht scheen tussen de bomen door en verlichtte Junies haar, ingevlochten en opgeknoopt in haar nek, de lange, kromme tenen van haar blote voeten, de vale bruine broek die tot boven de enkels was opgerold. Junie was de enige van hen die een broek droeg, een oud exemplaar van Harlow, opgehouden door een dun touw om haar middel. En zo zag Serah haar ook vaak: als degene met de broek aan. Het was een overblijfsel van toen Serah hier net was aangekomen, deze behoefte om te categoriseren, zodat ze deze nieuwe wereld en de mensen daarin kon begrijpen aan de hand van hun gewoontes en trekjes, hun behoeften en zwaktes. Junie vertraagde en keerde haar betraande gezicht naar het licht, waarna ze strompelend haar plek aan de rand van de kring weer innam.

Patience was de volgende. Ze schuifelde met kleine passen naar het midden van de kring. Ze danste of joelde niet. Ze stond daar alleen maar, bewegingloos, met haar ogen dicht, haar handen samengevouwen, een rozenkrans bungelend aan haar pols, terwijl ze een gebed fluisterde. Ze was de enige katholiek onder hen, maar dat leek ze niet erg te vinden. Andere mensen gebruikten hun geloof om zich van anderen te onderscheiden, maar zij niet. Ze had behoefte aan het samenzijn, had ze Serah eens verteld.

Toen Serah aan de beurt was, stapte ze in het midden van de kring zonder goed te weten wat ze moest doen. Ze had niet veel

zin om te joelen of dansen. Ze genoot best van het lied, van het geluid van de zingende vrouwen, maar ze kon er niet in opgaan zoals de rest wel leek te kunnen. Ze was geen christen, maar dat wisten de andere vrouwen niet en het leek hun ook weinig te kunnen schelen. Dit ritueel was slechts een manier om de deur te openen. Het was je eigen zaak wiens hulp je aanriep, of dat nu Jezus, de maan of een overledene was.

Ze draaide rond terwijl ze een gebed herhaalde dat ze anderen had horen zeggen, fluisterde de woorden steeds opnieuw terwijl ze wachtte tot er iets zou gebeuren. Ze wilde voelen wat het ook was dat de andere vrouwen zoveel vreugde bracht, wat het ook was waardoor ze heen en weer wipten op hun hielen of met hun armen wapperden van blijdschap. Ze wilde zelf ervaren wat leidde tot die verdwaasde, sturende blik die ze haar na afloop vaak toewierpen, alsof ze naar een andere plek waren afgereisd en nog niet waren teruggekeerd naar de beperkingen van hun eigen wereld. Ze danste en wiegde, maar er gebeurde niets buiten haarzelf, buiten haar eigen aansturing van haar spieren. Er daalde geen Heilige Geest over haar neer. Ze werd niet overspoeld door een ontluikende warmte.

Lulu begon te roepen aan de rand van de kring, met haar ogen dicht en haar vuisten gebald. De vrouwen die de aanwezigheid van de Geest herkenden, gingen om Lulu heen staan zodat ze veilig het heilige rijk kon betreden. Daarmee kwam er een einde aan Serahs tijd in het midden van de kring. Als er iets te voelen zou zijn, als er een geest was die zijn aanwezigheid kenbaar wilde maken, zou het daar zijn, omringd door de warmte van de vrouwen.

Serah ging weer aan de rand van de kring staan en keek toe hoe Lulu dieper door de knieën ging, hoger sprong en met haar armen zwaaide alsof ze op het punt stond weg te vliegen. Dat

leek wel toepasselijk. Als er iemand een medium zou kunnen zijn, dan was het wel Lulu. Niet omdat Lulu deugdzamer of respectabeler was dan de anderen – integendeel, zouden de meesten zelfs zeggen. Het was meer omdat er slechts een dun laagje vernis tussen haar en de wereld zat. Lulu was ongekunsteld. Ze kon je de meest gemene dingen recht in je gezicht zeggen zonder ook maar een greintje woede of brutaliteit in haar stem, om vervolgens op te staan en een kop thee voor je te zetten. Ze leefde helemaal in het moment, zonder stil te staan bij de seconden ervoor of erna.

En toch voelde Serah zich slechter nu ze Lulu zag joelen en dansen. Wanneer ze hier zo hand in hand stond, was dat een van de weinige momenten waarop Serah zich verbonden voelde met de vrouwen, waarop ze het gevoel had dat ze meer waren dan een groepje vreemden die aan elkaar vastzaten. Maar ze merkte dat ze daar vanavond maar weinig troost uit kon putten. Ze wist dat het tijd kostte om een plek te doorgronden, om het klimaat en de gebruiken te leren kennen, de flora, de fauna en de roofdieren die je zouden kunnen doden. Dus was het logisch dat het haar goden en haar overledenen tijd kostte om haar hier te vinden, om de vele mijlen over land en zee te overbruggen, en dan had ze het nog niet eens over de eventuele protocollen om te kunnen wedijveren met de goden die hier al waren. Kiowa-goden, Cherokee-goden, Duitse goden.

Maar het feit dat Lulu hier voor haar stond te joelen, zei iets anders. Het feit dat deze vrouw zo vrijuit hilde en dansde, maakte Serah duidelijk dat de goden van anderen er geen moeite mee hadden hen te vinden. Dus als het niet aan Texas lag, met die vreemde lucht en weerbarstige velden, de plagen van pestilentie en zwendelarij, dan moest het wel aan haar liggen. Er moest iets mis zijn met of in haar wat hen ervan

weerhield te komen, waardoor ze zonder enige hulp op deze vreemde plek was gestrand.

